

The background of the cover is a vibrant blue, overlaid with various sketches and drawings in white and yellow, characteristic of Leonardo da Vinci's work. These sketches include architectural plans, mechanical devices, and anatomical studies. The title 'Leonardo' is written in large, white, sans-serif font, with the three 'o's containing a red circular element. Below it, 'voor het publiek' is written in a smaller, yellow, sans-serif font.

Leonardo voor het publiek

Een geschiedenis van
de wetenschaps- en
techniekcommunicatie

Frans J. Meijman,
Stephen Snelders en
Onno de Wit (red.)

VU University Press

Wetenschapscommunicatie behelst meer dan informatie verstrekken over de stand en vorderingen van de verschillende takken van wetenschap. Veelal wordt wetenschapscommunicatie gezien als een van bovenaf gestuurd proces, waarbij informatie vanuit de wereld van de wetenschap naar de maatschappij wordt verspreid. Maar dat beeld klopt niet. Er is juist sprake van wisselwerking tussen maatschappij en wetenschap, met een geheel eigen dynamiek.

Deze wisselwerking levert niet zelden nieuwe, relevante kennis op. Zo hebben de hypermoderne animatietechnieken toegepast in de documentaire *Walking with Dinosaurs* (2002) de inzichten in de motoriek van dinosauriërs behoorlijk veranderd. Is dit een ontwikkeling uit de tijd van computers en internet? De artikelen in dit boek maken duidelijk dat al sinds de Middeleeuwen wetenschapscommunicatie met en door het publiek werd bedreven. Het is deze communicatie die bepaalt wat wetenschap is, en wat als wetenschappelijk bewijs wordt geaccepteerd.

Leonardo voor het publiek is het eerste Nederlandstalige boek over de geschiedenis van de wetenschaps- en techniekcommunicatie. Het verbindt bovendien wetenschapsgeschiedenis en mediageschiedenis

Met bijdragen van Barbara Allart, Jeroen Blaak, Saskia Bogaart, Marcel Broersma, José van Dijk, Juliette van den Elsen, Wouter Hanegraaff, Ludo Hellemans, Mienke te Hennepe, Hubertien Hermans, Toon Kerckhoff, Lisa Kuitert, Dick van Lente, Hans van Maanen, Frans Meijman (red.), Wijnand Mijnhardt, Arjen Mulder, Ben Peperkamp, H.A.M. Snelders, Stephen Snelders (red.), Geert Somsen, Piet Verhoeven, Onno de Wit (red.), Hub Zwart en Robert Zwijnenberg.

VU University Press

www.vu-uitgeverij.nl

ISBN 978 90 8659 131 2

Inhoud

Voorwoord	5
-----------	---

I Inleiding

Hoofdstuk 1	13
<i>Stephen Snelders, Frans J. Meijman en Onno de Wit</i>	
In het licht van de media: wetenschaps- en techniekcommunicatie in historische context.	

II De vroegmoderne tijd

Hoofdstuk 2	23
<i>Wijnand Mijnhardt</i>	
Het ontstaan van de moderne wetenschaps- en techniekcommunicatie in de 17e en 18e eeuw	
Hoofdstuk 3	33
<i>Jeroen Blaak</i>	
Populaire wetenschap. De lezers van natuurkundeboeken in de 18e eeuw	
Hoofdstuk 4	40
<i>Saskia Bogaart</i>	
Wetenschapscommunicatie in de late Middeleeuwen. Encyclopedieën in de volkstaal	
Hoofdstuk 5	49
<i>Juliette van den Elsen</i>	
Wetenschapsjournalistiek in de vroege Verlichting	
Hoofdstuk 6	64
<i>Toon Kerkhoff</i>	
Wetenschap, zedenleer en de overtuiging van Gods bestaan. De fysiko-theologie in de Nederlandse spectatoriale tijdschriften van de 18e eeuw	
Hoofdstuk 7	76
<i>H.A.M. Snelders</i>	
Het romantisch wereldbeeld in wetenschap en wetenschapscommunicatie	

III De 19e en 20e eeuw

Hoofdstuk 8	87
<i>Lisa Kuitert</i> Populair-wetenschappelijke boeken en de opkomst van een massapubliek in Nederland. Een verkenning	
Hoofdstuk 9	100
<i>Barbara Allart</i> Wetenschapsbeelden in het maatschappelijke debat, 1865-1900. Het publiekstijdschrift als podium van wetenschapscommunicatie	
Hoofdstuk 10	110
<i>Marcel Broersma</i> De krant als volksuniversiteit. Wetenschapsjournalistiek in Nederland, 1880-2005	
Hoofdstuk 11	124
<i>Geert Somsen</i> De politiek van de wetenschapsjournalistiek. De socialistische agenda van de Britse 'Scientific Journalists '	
Hoofdstuk 12	135
<i>Dick van Lente</i> Een getemde feeks? Het atoom in Panorama, 1946-1960	
Hoofdstuk 13	159
<i>Mieneke te Hennepe</i> Medische kennis te koop. Reclame in beeldvorming van huidverzorging 1850-1920	
Hoofdstuk 14	169
<i>Hubertien Hermans en Frans J. Meijman</i> Veiligheid in het vizier. Posters, musea en industrieel beleid tijdens het Interbellum	
Hoofdstuk 15	189
<i>Ludo Hellemans</i> Het debat over de ethologie in de jaren zestig en zeventig van de 20e eeuw	
Hoofdstuk 16	202
<i>Piet Verrhoeven</i> De medialisering van medische televisie van de publieke omroepen in Nederland	

Hoofdstuk 17	214
<i>José van Dijck</i>	
De wetenschapsdocumentaire tussen multimediaal spektakel en kennisconstructie	

IV Wetenschaps- en techniekcommunicatie en de schone kunsten

Hoofdstuk 18	231
<i>Robert Zwijnenberg</i>	
Van wetenschap in kunst naar kunst in wetenschap	

Hoofdstuk 19	243
<i>Ben Peperkamp</i>	
Wetenschap in de moderne Nederlandse literatuur, van 1850 tot heden	

V Bespiegelingen

Hoofdstuk 20	255
<i>Hans van Maanen</i>	
De achtergrond van het wetenschapstoneel. Gesneuvelde ontdekkingen	

Hoofdstuk 21	264
<i>Hub Zwart</i>	
In het licht van de wetenschap. De onmogelijkheid en onmisbaarheid van wetenschapscommunicatie	

Hoofdstuk 22	281
<i>Arjen Mulder</i>	
Wetenschap als communicatie. Een mediatheoretische benadering	

Hoofdstuk 23	295
<i>Wouter J. Hanegraaff</i>	
Hermetische tradities en de natuurwetenschappen. Tussen beeldvorming en complexiteit	

Over de auteurs	306
-----------------	-----

Register	311
----------	-----